

Stačí dvůr a kousek návsi

Protáhlá náves středočeské obce Hlavenec je krásná, statky a chalupy lemují pásy květin, jejichž barvy se v jednotlivých ročních obdobích proměňují.

TEXT A FOTO:
Marie Rubešová

Snad nejvíc přitahuje oči statek čp. 14 s fasádami v kombinaci bílé a žluté. Ve druhé půli léta a začátkem podzimu převažuje zlatá i v širokých záhonech, které před nimi štědře rozkvétají. A co teprve protáhlý dvůr! Pan Jelínek mě totiž pozval dál, do svého květinového království.

VOŇAVÉ DĚDICTVÍ

Usedlost skládající se z obytné budovy s pískovou fasádou s náznaky secese a menším vejmkem, na které navazují bývalé špýchary, chlévy a kůlny, koupili předci Jelínkových v roce 1887. „Předtím se tady vystřídalo během roku devět majitelů. Neuměli hospodařit, můj praděda převzal hospodářství v hodně špatném stavu,” informuje Josef Jelínek. Historie ho moc zajímá. Sestavil si

rodokmen sahající až k roku 1649. Rod Jelínků tehdy žil v Červených Pečkách na Kolínsku. Podle genealogů dokonce už od patnáctého století,” dodává.

O historii obce ležící v úrodné Polabské nížině a tamních zvycích však vyprávěla Josefovi hlavně babička

- 1** Renovovanou usedlost čp. 14 i další na hlavenecké návsi zkrášlují po celé vegetační období barevné lemy květin
- 2** Stejně jako ve dvoře, i na návsi je několik ibišků upravených jako stromky
- 3** Podoba statku z počátku 20. století, kdy nároží štítové stěny budovy vpravo zdobila bosáž. Fasáda prošla několika proměnami
- 4** Průčelí obytné budovy v roce 2009, když byla místo břízolitů natažena hladká omítka

z maminčiny strany. „Narodil jsem se, když už jí bylo šedesát osm let, ale dožila se bez čtyř let stovky, tak jsme na sebe měli ještě spoustu času,“ vzpomíná Josef. „Babička pečovala o zahrádku u nich doma a já za ní často chodil. Květiny milovala. Měla jich spoustu v předzahrádce a další za stodolou. Povídala mi o nich a učila mě zásadám pěstování.“

PROMĚNY STATKU

Jelínkův statek, který na návsi stojí podle urbáře už 430 let, neminuly problémy kolem kolektivizace. V roce 1953 zmizelo v JZD 25 hektarů polností, které k němu patřily, a také veškerý dobytek a stroje. Jako jejich skladiště používali družstevníci stodolu na konci pravé fronty budov. „Dostala pěkně na frak, protože ji nijak neudržovali. Kolem roku 1975 družstevníci už stodolu přestali používat a zmizeli nám ze života. Rodiče pak přepažili dvůr a maminka

5 Zahradník upravil jako stromek dokonce i trubač...

6 Ve skupince ibišků nejvíc zaujme ten fialový plnokvětý

7 Perfektní vzhled trávníku potvrzuje, že i o něj se zahradník pravidelně a dobře stará

8 I v zahradě za chalupou je co obdivovat

5

6

7

tady vysadila první květiny. V oknech měla muškáty a na záhonech hlavně astry. Ty měla moc ráda.“ Jak vidíme, charakter výsadby je dnes zcela jiný.

„Současnou podobu, která připomíná původní stav, má statek asi dvanáct let. Pár let předtím se měnila okna a podřezával dům, který vlnul, tak jsem se odhodlal i k této změně. K další došlo při pokládce nové střechy. Křídlový štít byl nakloněný dopředu a tesař mě přesvědčil, že bude jistější udělat u něj jen špičku.“

KTERÉ ZVOLIT KVĚTINY

Josef, vyzbrojen babiččinými radami, mamince pomáhal pečovat o květiny a pak dál pokračoval v jejím díle. Splnil si tak svůj dětský sen – stát se zahradníkem. Zahradnická škola nebyla tenkrát nikde poblíž, tak se vyučil strojním zámečníkem a nastoupil v Brandýských strojárnách a slévárnách. „Vůbec mě to nebavilo,“ přiznává. „Vystřídal jsem pak ještě pár zaměstnání a těšil se na důchod, abych měl čas na kytičky.“

Záhony na dvoře i na návsi udělal prý Josef původně ještě širší než dnes, ale rychle je zase zužoval, protože se špatně plely. Kritéria pro výběr květin měl a stále má stejná: rostlině musí svědčit místní podmínky, nesmí být příliš náročná na péči a záhony musí být co nejvíce barevné. Tak to má rád. A které květiny má v oblíbenosti? Můžeme hádat podle záhonů.

Na návsi hrají prim třapatky, floxy, zlaté janeby a lem u trávniku tvoří afrikány, vedle nichž se chlubí svými

- 9** V trávníku před vejmkem rozkvetly v květináčích poskládaných do pyramidy převislé pelargonie a afrikány
- 10** Kůlna, kterou kdysi využívalo JZD, dostala novou střechu; tady si Josef v pařnících předpěstovává květiny pro doplnění výsadby
- 11** Aby bylo vidět na nižší rostliny v záhonu, udělal Josef z keříků ibišku stromky
- 12** V posezení pod pergolou nechal majitel položit zámkovou dlažbu

listy bohyšky. Afrikány a janeby září také vlevo ve dvoře, kde Josef přidal do spodní vrstvy ještě modře kvetoucí barvínek. „Ten musím zjara vždycky pořádně zastříhnout, aby byly kvítky vidět,“ vysvětluje. „Mám rád taky ostálky, s nimiž není skoro žádná práce, a jiřinky, které jí naopak potřebují hodně. Měl jsem tady i růže, ale už byly staré, chci nějaké doplnit. A tamhle nahoře u bývalých chlévů začínají rozkvétat lilie,“ doplňuje zahradník.

NA VYSOKÉM KMÍNKU

Cestou do kopce k lilím obdivuji parádní zebrinus a za ním zajímavou symbiózu janeby a světle fialového ibišku. Tady ponechal pěstitel keřík větvený odspodu, ale na druhé straně, v záhonku lemujícím obytné stavení, několik ibišků vystříhal do tvaru stromků. „Začal jsem keříky postupně upravovat hlavně proto, aby nekryly květiny, co jsem vysadil pod nimi, ale myslím, že jim to takhle sluší. Zpočátku to dá dost práce, každý rok do června jsem kmínky do požadované výšky neúnavně stříhal,” vysvětluje.

A všem majitelům ibišků syrských, které přezimují i v našich podmínkách, připomíná, že tyto keře rodí jen na nových prutech! Čím víc se stříhá, tím víc kvetou. „Na podzim vždycky odstříhnu vršky se semeny a na jaře u stromkového typu větvičky až ke kmínku. A u keřů nechávám od země pruty dlouhé jen asi šedesát centimetrů.”

Na dvoře je i pár jehličnanů. „Je tady borovička a vzadu řada tují. Vysadila je ještě maminka, aby se oddělilo to družstevní hospodářství. Dnes už bych si to nedovolil, obec má regulativ, nedoporučuje dávat

túje na dvory,” říká můj průvodce a zve ke kávě pod pergolu. Postavil si ji před čtyřmi roky – aby se mohl kochat krásou květin. „Byl tady jen hodně prošlapaný chodník a dnes je to moje nejoblíbenější posezení.”

